

رام ۲۵

شروین وکیلی

رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

(۱) تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
(۲) محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.

(۳) اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

بیست و پنجم فروردین

در ایران زمین این روز سالگرد جنگهای سرنوشت‌ساز است. در بیست و پنجم فروردین سال ۵۲۱ پیش از میلاد داریوش بزرگ برای نخستین بار در میدان نبرد با رقیب و هم‌اورد نیرومندش فرورتیش روبرو شد. سپاهیان این دو در منطقه‌ی کوندورو نزدیک ری با هم جنگیدند و داریوش پیروز از میدان به در آمد. یکی از تاریخ‌های محتمل برای پایان جنگ خندق و آغاز جنگ مسلمانان با یهودیان بنی قریظه هم همین روز (در سال پنجم هجری) است.

فرورتیش در بیستون

در دوران باستان جنگهای بزرگ دیگری هم با این روز پیوند دارند. مارک آنتونی که برای خونخواهی از سزار لشکری بسیج کرده بود، در ۲۵ فروردین سال ۴۳ پیش از میلاد در جنگ فوروم گولوروم بر قوای دیکموس بروتوس و کنسول پاسنا چیره شد. بیش از صد سال بعد در همین روز (۷۰ م) تیتوس و سپاهیان رومی اورشلیم را محاصره کردند و این مقدمه‌ی کشتار مهیب یهودیان به دست رومیان بود که چندی بعد رخ نمود. سپتیموس سوروس هم در همین روز (۱۹۳ م) به دنبال غوغای سپاهیان به مقام امپراتوری روم دست یافت. در دوران جدید هم این روز سالگرد حمله‌ی رومل - سپهسالار آلمانی - به تبروک در شمال آفریقا است.

در دوران جدید این روز برای مردم ایران زمین سالگرد درگیری با سیاستهای توسعه‌طلبانه‌ی شوروی و پیروان نهضت بلشویسم بوده است. در ۱۲۸۸ گروه ترکهای جوان که از بلشویسم متأثر بودند و به زودی به متحد وفادار لنین تبدیل شدند، کشتار ارمنی‌های کیلیکیه را در ترکیه‌ی امروز آغاز کردند. در ۱۳۵۷ دهها هزار گرجی در تفلیس در مخالفت با سیاست کمونیستها برای ریشه‌کنی زبان گرجی و جایگزین ساختن‌اش با روسی تظاهرات کردند و با سرکوب و بگیر و ببند شدیدی روبرو شدند. اما درست ده سال بعد روسیه در گوشه‌ای دیگر از ایران زمین به شکست اعتراف کرد و در ۱۳۶۷ در ژنو تعهد کرد ارتش خود را از افغانستان بیرون بکشد.

جمجمه‌ی قربانیان ارمنی در روستای نابود شده‌ی شیخالان (سال ۱۲۹۴)

رخداد دیگری که به خاطر سنگینی سایه‌ی ایدئولوژی با این ماجراها نزدیکی دارد، همین سه سال پیش (۱۳۹۳) رخ داد و آن هم زمانی بود که سلفی‌های جریان بوکوحرام -یعنی کتاب خواندن (=بوک) حرام است!- ۲۷۶ دختر دانش‌آموز را در چیبوک نیجریه دزدیدند، به این بهانه که درس خواندن و باسواد شدن باعث می‌شود

به جهنم بروند. بعد هم ایشان را به زور به عقد مبارزان خود در آوردند که یعنی در عمل به بردگانی جنسی تبدیل‌شان کردند.

دختران ربوده شده توسط بوکو حرام پس از نجات از جهنم اخروی!

در این روز چندین رخداد دیگر هم به وقوع پیوسته است. میزکوی اول شاه پولان‌ها در این روز (۳۴۵ خورشیدی) با زنی مسیحی ازدواج کرد و به خاطر دلدار حاضر شد به دین مسیحی بگردد. از این رو لهستانی‌ها امروز زادروز کشورشان را در این تاریخ قرار می‌دهند و بیست و پنجم فروردین را گرامی می‌دارند. رخدادی مشابه که به مسیحیت مربوط می‌شود آن که سنگ بنای کلیسای جامع نانت هم در این روز (۸۱۳ خورشید) نهاده شد. در ۱۱۵۴ در چنین روزی اولین نهادهای خواهان الغای بردگی در آمریکای شمالی تاسیس شد که بنجامین فرانکلین در فیلادلفیا از هواداران ایشان بود. نود سال بعد (۱۲۴۴) آبراهام لینکلن است به خاطر پیرویش از همین سیاست در تئاتر ترور شد.

در همین روز نوح وبستر اولین چاپ از لغتنامه‌ی نامدارش را منتشر کرد (۱۲۰۷)، اولین سینمای تجاری و در آملزا در نیویورک تاسیس شد (۱۲۷۳)، و دستگاه نمایش فیلم در این سالن کیتوسکوپ بود، تایتانیک در همین روز (۱۲۹۱) به کوه یخ برخورد کرد، کارخانه‌ی ولوو در گوتنبرگ سوئد نخستین خودروی خود را تولید کرد (۱۳۰۶)، خوشه‌های خشم نوشته‌ی جان اشتاین بک منتشر شد (۱۳۱۸)، و پروژه‌ی ژنوم انسان به فرجام رسید (۱۳۸۲).

زادگان بیست و پنجم فروردین که با سپهر تمدن ایرانی ارتباط دارند عبارتند از: ابن رشد فیلسوف نامدار مسلمان (۵۰۵)، محمد حجازی داستان‌نویس و روزنامه‌نگار (۱۲۷۹)، هانری کربن (۱۲۸۲)، و ملک فیصل شاه سعودی (۱۲۸۵). در میان نامداران انیرانی هم کریستن هویگنس ریاضیدان و منجم هلندی (۱۰۰۸) و آرنولد توینبی مورخ نامدار (۱۲۶۸) در این روز به دنیا آمدند. رفتگان این روز عبارتند از فریدریش هندل موسیقیدان (۱۱۳۸)، زامنهوف مبدع زبان اسپرانتو (۱۲۹۶)، ولادیمیر مایاکوفسکی شاعر دربار استالین (۱۳۰۹)، سیمون دوبووار نویسنده و فیلسوف زن‌گرا (۱۳۶۵) و البته عباس میرزا ملک‌آرا برادر کهنتر ناصرالدین شاه (۱۲۷۶) که یکی از دلایل کشمکش شاه و امیر کبیر بود.

ناصرالدین شاه (راست)،

امیر کبیر (میان) و عباس

میرزا ملک‌آرا (چپ)